

## Ohjeita henkilökohtaisen avun käyttäjille ja työntekijöille koronaviruksen ehkäisyyn

Henkilökohtainen apu on yksi kotiin annettavista sosiaalihuollon palveluista. Tämä ohjeistus perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön antamaan ohjeeseen kotiin annettavista palveluista [https://stm.fi/artikkeli/-/asset\\_publisher/sosiaali-ja-terveysministerio-ohjeistaa-kuntia-kotiin-annettavista-palveluista-koronavirustilanteessa](https://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sosiaali-ja-terveysministerio-ohjeistaa-kuntia-kotiin-annettavista-palveluista-koronavirustilanteessa) ja Työterveyslaitoksen antamaan ohjeeseen kotihoidon työntekijöiden suojaamiseksi <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-kotihoidon-tyontekijat>.

Koronavirukselta voi suojautua samalla tavoin kuin muiltakin hengitystieinfektioiden aiheuttajilta. Keskeistä on huolehtia käsien pesusta ja käsidesin käytöstä. Pese käsiäsi saippualla vähintään 20 sekunnin ajan. Annostele käsidesiä reilusti ja hiero kätesi kuiviksi. Älä kosketele silmiä, nenää tai suuta, ellet ole juuri pessyt käsiäsi. Hyvällä käsihygienialla pystytään parhaiten ehkäisemään altistumista koronavirukselle.

### Ennen kotikäyntiä

Olkaa puhelimitse yhteydessä ennen kotikäyntiä selvittääksenne, onko teillä hengitystieoireita. Avustaja ei voi mennä töihin, jos hänellä on hengitystieinfektion oireita, vaikka oireet olisivat kuinka lieviä. Tilanteesta voi tarvittaessa pyytää lääkärin arviota. COVID-19-taudin jälkeen voi tulla töihin lääkärin ohjeiden mukaisesti. Joka tapauksessa oireeton pitää olla vähintään vuorokauden ajan.

Pakkaa mukaan varustekassiin:

- suu-nenäsuojus tai kankainen kasvomaski
- suojakäsineet ja esiliina. Nämä ovat mukana siltä varalta, että avustettavalle on tullut hengitystieinfektion taudin oireita ennakkotiedoista poiketen.
- oma käsidesipullo
- kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä omien käsien puhdistamista ja kuivaamista varten.

### Työntekijän suojaaminen ja hygienia, kun avustettavalla ei ole hengitystieinfektion oireita

Oireettoman avustettavan hoidossa noudatetaan tavanomaisia varotoimia.

- Käytä kertakäyttöistä kirurgista suu-nenäsuojusta tai pestävää kankaista kasvomaskia tai esimerkiksi huivia.
- Kankaista kasvomaskia tai huivia käytetään vain kerran ja se pestään 90°C:n pesuohjelmalla tai hävitetään käytön jälkeen. Jos pesu tehdään alhaisemmalla lämpötilalla kuin 90°C:ta, niin esipesu tehdään desinfioivalla pesuaineella.

### Avustettavan luona

- Ennen kuin menet avustettavan kotiin, desinfioi kätesi käsidesillä ja pue kasvoillesi suu-nenäsuojus, kankainen kasvomaski tai huivi.
- Vältä mobiililaitteiden käyttöä mahdollisuuksien mukaan.
- Pese kädet ennen kuin lähdet asiakkaan luota.
- Poista käytetyt suojarusteet vasta kodin ulkopuolella.

### Käynnin jälkeen

- Laita käytetyt suojavarusteet tiiviiseen jätepussiin ja vie pussi suljettuna sekajäteastiaan.
- Desinfioi kätesi.

### Työntekijän suojaaminen ja hygienia, kun avustettavalla on hengitystieinfektion oireita

Noudata hengitystieinfektiota sairastavan asiakkaan lähihoidossa tavanomaisia varotoimia sekä kosketus- ja pisaravarotoimia.

- Käytä kertakäyttöisiä suojakäsineitä, kirurgista suu-nenäsuojusta, visiiriä, suojatakkaa tai esiliinaa.

### Ennen avustettavan luo menoa

Pakkaa mukaan varustekassiin:

- kertakäyttöiset suojakäsineet, kirurginen suu-nenäsuojus, visiiri ja suojatakki/esiliina.
- oma käsidesipullo mukaan omien käsien puhdistamista varten.
- Mieti etukäteen, missä saat suojavarusteet puettua ja riisuttua turvallisesti: asiakkaan oven ulkopuolella vai eteisessä vai jossain muualla. Varaa mukaan tarvittaessa pussi tai laukku omille ulkovaatteillesi.
- Pitkät hiukset, pitkät etuhiukset mukaan lukien, laitetaan kiinni.

### Avustettavan luona

- Pese kädet saippualla ja vedellä tai käsidesillä ennen suojavarusteiden pukemista.
- Suojavarusteiden pukemisen jälkeen puhdista kätesi vielä kertaalleen ennen suojakäsineiden laittoa.
- Varaa paperipyyhkeitä käsien kuivaamiseen saippuavesipesun jälkeen.
- Pidä varustekassia kertakäyttöisessä muovipussissa avustettavan luona.
- Sulje matkapuhelin ja muut mobiililaitteet kertakäyttöiseen muovipussiin. Vältä matkapuhelimen ja muiden laitteiden käyttöä asiakkaan luona.
- Puhdista kädet asiakkaan luota lähtiessäsi käsidesillä.
- Poista käytetyt suojavarusteet vasta kodin ulkopuolella.

### Käynnin jälkeen

- Laita käytetyt suojavarusteet sekä varustelaukun että mobiililaitteiden suojana olleet muovipussit tiiviiseen jätepussiin ja vie pussi suljettuna sekajäteastiaan.
- Desinfioi kätesi.

## Suojainten käyttö

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan velvollisuutena on osoittaa työntekijän käyttöön asianmukaiset suojaimet. Työntekijällä on vastuu ja velvollisuus käyttää osoitettuja suojaimia oikein annettujen ohjeiden mukaisesti.

### Miten käytän kasvomaskia oikein?

- Pese saippualla tai desinfioi kädet, ennen kuin puet puhtaan maskin.
- Älä koske kasvomaskiin, kun se on ylläsi.
- Älä juo tai syö maskin käytön aikana.
- Jos kosket maskin pintaan käytön aikana, pese tai desinfioi kätesi.
- Riisu maski ottamalla vain sen takaa kiinni. Älä koske maskin ulkopintaan.
- Pese saippualla tai desinfioi käsihuuhteella kädet maskin poistamisen jälkeen.
- Pese kankainen kasvomaski joka käytön jälkeen 90 asteessa.

### Miten käytön suojakäsineitä oikein?

- Ota pois kaikki korut ja rannekello. Pidä kyntesi lyhyinä.
- Pese kädet hyvin tai desinfioi kädet käsidesillä ennen suojakäsineiden pukemista.
- Laita ensin toinen käsine käteen, ja varmista ettet kosketa käsineen ulkopintaa paljaalla kädellä.
- Kun laitat toisen käsineen, voit auttaa sillä kädellä, jossa on jo käsine. Muista aina huolehtia, ettet saastuta kumpaakaan niistä.
- Poistettaessa ota kiinni käsineen ranteesta ja vedä käsine käden yli.
- Sulje riisuttu käsine kämmeneesi toisen käsineen sisään.
- Ota paljaalla kädellä kiinni kädessä olevan käsineen ranteen sisäpuolelta.
- Vedä käsine käden ja kämmenessä olevan käsineen yli.

## Suojainten riisuminen

Kun suojaimet riisutaan oikeassa järjestyksessä, vältetään tilanne, jossa omilla käsillä kontaminoitetaan silmien, nenän tai suun limakalvoja tai levitetään mikrobia ympäristöön. Suojaimet laitetaan riisumisen myötä suoraan erilliseen pussiin.

1. Riisu pitkähihainen, esiliina ja suojakäsineet ja laita ne jätepussiin.
2. Desinfioi kädet
3. Riisu visiiri
4. Desinfioi kädet
5. Ota uudet suojakäsineet visiirin desinfiointia varten.
6. Riisu suojakäsineet
7. Desinfioi kädet
8. Riisu kirurginen suu-nenäsuojus ja laita se jätepussiin.
9. Desinfioi kädet.

## Mistä suojavarusteita saa?

Henkilökohtaisen avun asiakkaalle korvataan välttämättömien suojavarusteiden kulut jälkikäteen kuitteja vastaan. Mikäli työnantaja ei pysty niitä itse muutoin hankkimaan, Tuusniemen vammaispalvelujen kautta on saatavilla avustajille suojavarusteita.

Suojaimia luovutetaan vain niille asiakkaille, joille suojien arvioidaan olevan välttämättömiä avustamistehtävän turvalliseen suorittamiseen. Jos tarvitset suojavarusteita, ota yhteys vammaispalvelujen palveluohjaajaan. Puhelimitse arvioidaan suojainten tarpeesi ja sovitaan niiden toimittamisesta.

## Jos avustetta sairastuu koronavirukseen tai joutuu karanteeniin

Asiakkaiden hoidon tarvetta ja hoitopaikkaa arvioidaan sekä koordinoidaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Kunta on varautunut lisääntyvään hoidon ja palvelun tarpeeseen.

Henkilökohtainen avustaja ei voi tulla kotiisi töihin ilman suojavarusteita

- avustettavan koronaviruksen takia tai
- samassa taloudessa asuva perheenjäsen sairastuu tai
- perhe saa määräyksen pysytellä karanteenissa.

## Jos avustaja sairastuu koronavirukseen tai joutuu karanteeniin

- Sairastunut avustaja on sairauspoissaololla, mutta karanteenissa oleva tulee lomauttaa. Lomautuksessa noudatetaan poikkeusolojen aikana annettuja ohjeita ja säännöksiä.
- Jos avustajan lähipiirissä on koronavirukseen sairastunut henkilö tai asiaa selvitetään, voi työnantaja harkita työntekijän työvuoron perumista tällä perusteella. Työsopimuslain mukaan työntekijälle tulee tällaisessa tilanteessa maksaa täysi palkka, jos työntekijä on ollut sopimuksen mukaisesti työnantajan käytettävissä voimatta kuitenkaan tehdä työtä työnantajasta johtuvasta syystä. Tässä tapauksessa työnantajan pitäisi myös lomauttaa työntekijä.
- Jos avustaja ilmoittaa, että saattaa olla mahdollista, että hän on altistunut koronavirukselle, mutta hänellä ei ole mitään oireita, on hän käytettävissä työhön. Mikäli työnantaja tällöin peruuttaa avustusvuoron, tulee avustajalle maksaa työvuoron ajalta palkkaa. Jos avustajalla ei ole todettu koronavirustartuntaa, hän ei ole karanteenissa ja hänellä olisi mahdollisuus saapua työvuorolleen, on palkka maksettava. Tällaisessa tilanteessa työnantaja vastaa itse mahdollisen sijaisen kustannuksista, koska perustetta sijaisen käytölle ei ole.

## Yhteystietoja

**Jos sinulla on kysyttävää henkilökohtaisesta avusta tai tarvitset avustajan sijaisen**, ota yhteyttä vammaispalvelujen palveluohjaajaan, p. **044 720 9002**, [sari.heiskanen@tuusniemi.fi](mailto:sari.heiskanen@tuusniemi.fi)

**Jos tarvitset apua illalla tai viikonloppuna, ota yhteyttä kotipalvelun päivystysnumeroon 0400 619 247.** Tähän numeroon vastataan 24 h/vrk:ssa. Kotipalvelu pystyy aloittamaan kotikäynnit tarvittaessa samana päivänä.

**Jos sairastut, ota yhteyttä terveyskeskukseen ensin puhelimitse:**

- Virka-aikana **044 718 3005** tai **044 718 3012**
- Virka-ajan ulkopuolella neuvontanumeroon **116 117**.